

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

ODPORÚČANIA

RADA

Odporúčania Rady

„Podpora využívania cezhraničných videokonferencií a výmeny súvisiacich najlepších postupov v oblasti spravodlivosti v členských štátoch a na úrovni EÚ“

(2015/C 250/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC:

1. stratégiu v oblasti európskej elektronickej justície na roky 2014 – 2018, ktorú prijala Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) 6. decembra 2013 ⁽¹⁾;
2. bod 59 stratégie v oblasti európskej elektronickej justície na roky 2014 – 2018, v ktorom sa uvádza, že „v prípade potreby sa môžu stretnúť neformálne skupiny členských štátov zúčastnených na konkrétnych projektoch s cieľom dosiahnuť pokrok v dotknutých oblastiach [...]“;
3. viacročný akčný plán na roky 2014 – 2018 týkajúci sa európskej elektronickej justície, ktorý prijala Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) 6. júna 2014 ⁽²⁾;
4. usmernenia pre vykonávanie viacročného akčného plánu na roky 2014 – 2018 týkajúceho sa európskej elektronickej justície, ktoré schválila Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) 4. decembra 2014 ⁽³⁾ a ktorými sa stanovujú konkrétne kroky na nadviazanie na akčný plán zo strany pracovnej skupiny pre elektronické právo (elektronická justícia) vrátane vytvorenia neformálnej pracovnej skupiny pre cezhraničné videokonferencie;
5. výsledky neformálnej pracovnej skupiny pre cezhraničné videokonferencie uvedené v záverečnej správe ⁽⁴⁾ predloženej pracovnej skupine pre elektronické právo (elektronická justícia);

UZNÁVA, že:

6. Videokonferencie sú užitočným nástrojom, ktorý má veľký potenciál nielen na vnútroštátnej úrovni, ale aj v cezhraničných situáciách zahŕňajúcich rozličné členské štáty a dokonca aj tretie krajiny. V cezhraničných prípadoch je plynulá komunikácia medzi justičnými orgánmi členských štátov veľmi dôležitá. Videokonferencie sú jedným z možných spôsobov zjednodušenia a podpory takejto komunikácie. Výhody videokonferencií boli uznané v práve Únie, ktoré podporilo ich využívanie napríklad v cezhraničnom vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach ⁽⁵⁾ a v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu ⁽⁶⁾, alebo v regulovaných postupoch pre ich využitie v rámci trestných konaní ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 376, 21.12.2013, s. 7.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 182, 14.6.2014, s. 2.⁽³⁾ Dokument 15771/14.⁽⁴⁾ Dokument 8364/15 + ADD.⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 174, 27.6.2001, s. 1).⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 1).⁽⁷⁾ Dohovor z 29. mája 2000 o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie.

7. Videokonferenčnú technológiu možno využiť vo všetkých typoch súdnych konaní (v trestných aj občianskych/obchodných veciach), pričom poskytuje súdom a prokuratúram väčšiu flexibilitu pri získavaní svedectiev obetí a svedkov, vypočutí stanovísk znalcov a pri výsluchu svedkov a obžalovaných. Videokonferencie môžu pomôcť znížiť stres zraniteľných svedkov, akými sú napríklad deti. Umožňujú aj vyhnúť sa cestovaniu, keď sa od obetí, svedkov alebo znalcov z iných členských štátov vyžaduje, aby poskytli dôkazy. Umožňujú tiež poskytovať okamžité a účinné záruky, ako je napríklad právo na tlmočenie, právo na informácie, na prístup k advokátovi v prípade podozrivého, ak bol zatknutý vo vzdialenom mieste (napr. v prípade zatknutia na otvorenom mori). Využitie tejto technológie zároveň znižuje náklady vnútroštátnych správnych orgánov na vypočúvanie. Značné prínosy, pokiaľ ide o náklady a bezpečnosť, sa môžu dosiahnuť tým, že nie je potrebná preprava zadržaných osôb.
8. V rámci európskej elektronickej justície už členské štáty EÚ začali spolupracovať na podpore využívania videokonferencií a výmene skúseností a najlepších postupov. Takáto činnosť sa uskutočňuje okrem iného v kontexte pracovnej skupiny pre elektronické právo (elektronická justícia) na úrovni EÚ.
9. Doteraz vykonaná práca v oblasti videokonferencií na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ v rámci prvého akčného plánu na roky 2009 – 2013 týkajúceho sa európskej elektronickej justície už priniesla významné výsledky. Portál elektronickej justície ponúka informácie o využití videokonferenčných zariadení v súdnom konaní v cezhraničných situáciách vo všetkých úradných jazykoch vrátane príručky a – pri väčšine členských štátov – relevantných kontaktných údajov.
10. Cieľom druhého viacročného akčného plánu na roky 2014 – 2018 týkajúceho sa európskej elektronickej justície je nadviazať na činnosť, ktorá sa už vykonala, a pokračovať v tomto pozitívnom vývoji na vnútroštátnej aj európskej úrovni. Túto prácu treba chápať aj ako súčasť všeobecnejšieho vývoja smerom k modernizácii justície v EÚ, pričom sa zohľadní existujúci právny rámec v tejto konkrétnej oblasti a potreba dodržiavať procesné záruky existujúce na úrovni členských štátov a EÚ;

ZDÔRAŽŇUJE, že:

11. Ako sa uvádza vo viacročnom akčnom pláne na roky 2014 – 2018 týkajúcom sa európskej elektronickej justície, začatie súdnych a mimosúdnych konaní v cezhraničných situáciách by sa malo uľahčiť tým, že sa umožnení komunikácia medzi súdmi a účastníkmi konania, ako aj svedkami, obeťami, znalcami a inými účastníkmi pomocou elektronických prostriedkov.
12. Okrem toho využívanie videokonferencií, telekonferencií a iných vhodných prostriedkov diaľkovej komunikácie na ústne pojednávanie, ak je to vhodné, by sa malo rozšíriť tak, aby nebolo potrebné cestovať na súd s cieľom zúčastniť sa na súdnom konaní, najmä v cezhraničných prípadoch, a aby sa tak prostredníctvom zníženia nákladov a úsilia prispelo k účinnému prístupu k spravodlivosti.
13. Ako sa uvádza vo viacročnom akčnom pláne na roky 2014 – 2018 týkajúcom sa elektronickej justície, budúca práca v tejto oblasti by sa mala rozšíriť s cieľom ďalej uľahčiť organizovanie a uskutočňovanie cezhraničných videokonferencií vo všetkých členských štátoch prostredníctvom podpory využívania IT nástrojov na podporu a organizovanie videokonferencií a zlepšenie interoperability videokonferencií. Táto práca by mala zahŕňať aj vytvorenie spoločného formulára žiadosti/potvrdenia cezhraničnej videokonferencie. Malo by sa tiež zväziť vytvorenie siete na výmenu skúseností a najlepších postupov v oblasti videokonferencií vrátane odbornej prípravy. Zohľadniť by sa mala účasť odborníkov z právnej praxe, ako napríklad sudcov, prokurátorov, advokátov, mediátorov, ako aj súdnych tlmočníkov na tejto práci;

VÍTA:

14. Prácu, ktorú vykonala expertná pracovná skupina pre cezhraničné videokonferencie s cieľom zlepšiť celkové fungovanie systémov elektronickej justície v členských štátoch a na európskej úrovni. Expertná skupina bola vytvorená v januári 2014 pod rakúskym vedením s cieľom podporovať praktické využívanie cezhraničných videokonferencií a vymieňať si osvedčené postupy a odborné poznatky o organizačných, technických a právnych aspektoch.
15. Záverečnú správu expertnej pracovnej skupiny predloženú v marci 2015 s konkrétnymi odporúčaniami pre budúcu prácu v tejto oblasti;

BERIE NA VEDOMIE skutočnosť, že:

a) **Expertná pracovná skupina**

16. Vo svojej záverečnej správe expertná pracovná skupina identifikovala niekoľko technických, organizačných a právnych prekážok, ktoré bránia využívaniu videokonferenčných zariadení členskými štátmi v cezhraničných situáciách. Výsledky ukázali, že hoci je pravda, že existujúce právne požiadavky sa musia dodržiavať, väčšina bezprostredných problémov, ktoré vznikajú pri cezhraničných situáciách, je viac organizačného a technického charakteru. Sú to práve tieto otázky, ktoré by sa mali riešiť prioritne buď v krátkodobom, alebo strednodobom horizonte.

b) **Portál elektronickej justície**

17. Okrem toho informácie, ktoré sú už dostupné na portáli elektronickej justície, by sa mali aktualizovať a doplniť. Budúce plány by mohli zahŕňať najmä doplnenie: odkazov na právne predpisy EÚ a členských štátov, ktorými sa reguluje využívanie videokonferencií; konsolidovaných informácií o všetkých súdoch s videokonferenčnými zariadeniami v členských štátoch; nástrojov na praktické zabezpečenie videokonferencií (elektronické formuláre, v dlhodobom horizonte možno aj rezervačný systém); odkazov na vnútroštátne pokyny alebo príručky, ak sú k dispozícii; sekcie s uvedenými príkladmi videokonferencií v cezhraničných konaniach a súborom najlepších postupov; informácií o odbornej príprave a online školiacich moduloch a odkazu na prepojené databázy tlmočníkov, ak sú k dispozícii.

c) **Synergie s inými projektmi**

18. Potenciálne synergie s inými projektmi, ako sú napríklad projekty e-CODEX, AVIDICUS (tlmočenie počas videokonferencie) a Európska sieť odbornej justičnej prípravy, by sa takisto mali vziať do úvahy. Okrem informácií, ktoré sú už dostupné na portáli elektronickej justície, by sa mali tiež použiť, pokiaľ je to možné, existujúce užitočné materiály z iných zdrojov vrátane členských štátov a Eurojustu.

d) **Právne aspekty**

19. Videokonferencie získali právne uznanie prostredníctvom medzinárodných dohôd a niekoľkých právnych aktov EÚ, ako je nariadenie o vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach, nariadenie, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, a najnovšie aj smernice o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach.
20. Zatiaľ čo videokonferencie zvyšujú ochranu podozrivých osôb, obetí, svedkov a zraniteľných osôb, malo by sa zabezpečiť, aby ich využívanie nepoškodzovalo práva obhajoby; osobitná pozornosť sa preto musí venovať tomu, aby sa zabezpečilo dodržiavanie zásad včasnosti, rovnakého postavenia účastníkov konania a odporovania. Toto si vyžaduje použitie zariadenia, ktoré je moderné, aby sa dosiahla dostatočná kvalita obrazu a zvuku, a bezpečné v závislosti od citlivosti prípadu.
21. Bude preto potrebné posúdiť vplyv legislatívneho vývoja, najmä európskeho vyšetrovacieho príkazu, ktorý stanovuje podrobný postup na použitie videokonferencie v trestných prípadoch, na rôzne procesné pravidlá a záruky, ktoré sa uplatňujú v žiadajúcom aj vykonávajúcim členskom štáte. Ostatné právne otázky týkajúce sa videokonferencií zahŕňajú aj určenie príslušných orgánov;

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

22. zvážili vykonávanie nasledujúcich opatrení na vnútroštátnej úrovni s cieľom zlepšiť interoperabilitu medzi členskými štátmi:

a) **Organizačné aspekty**

- a) Vytvoriť národné videokonferenčné kontaktné miesto alebo kontaktné miesta, ak je to relevantné, a to v každom členskom štáte. Následne zlepšiť a aktualizovať – v prípade potreby v úzkej spolupráci s Komisiou – informácie na portáli elektronickej justície (prostredníctvom európskej databázy súdov) o vnútroštátnych videokonferenčných zariadeniach, národných kontaktných miestach a relevantných príslušných súdoch. Zlepšiť organizáciu kontaktných miest na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni súdov.
- b) V prípade jednotlivých videokonferencií dohodnúť v prípade potreby spoločný jazyk spolu s primeranými prekladateľskými a tlmočnickými službami a ktoré časové pásmo sa použije na určenie začiatku videokonferencie. Ak je pri videokonferencii potrebné tlmočenie, členské štáty by si mali byť vedomé odporúčaní získaných na základe projektov AVIDICUS a mali by sa týmito odporúčaniami v čo najväčšej miere riadiť.

- c) Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva a jeho rozdielne organizačné štruktúry v rámci Únie, poskytnúť efektívnu odbornú prípravu potenciálnym používateľom vrátane sudcov a prokurátorov na zvýšenie ich dôvery a schopnosti viesť cezhraničné videokonferencie.

b) Technické aspekty

- d) Vytvoriť účinné mechanizmy vrátane zlepšeného formulára pre efektívnu výmenu variabilných a/alebo dôverných parametrov videokonferencie v spojení s verejnými a statickými informáciami o videokonferenčných zariadeniach za každý členský štát, ktoré sa uverejnia na Európskom portáli elektronickej justície.
- e) Vypracovať praktické usmernenia pre používateľov a personál technického plánovania a podpory týkajúce sa odporúčaných technických noriem.
- f) Zlepšiť interoperabilitu medzi členskými štátmi prostredníctvom vykonávania systematických praktických testov medzi dvojicami členských štátov s cieľom zdokumentovať prevádzkové parametre. Tie sa potom môžu znovu použiť na zabezpečenie spoľahlivejších videokonferencií medzi členskými štátmi s dostatočnou kvalitou zvuku a obrazu.
- g) Zaviesť minimálne tieto technické normy s cieľom zlepšiť kvalitu videokonferenčných podujatí:
- používanie videokonferenčného systému založeného na hardvéri (H.323/videoconferenčný systém SIP),
 - pri videokonferencii by sa mala používať IP,
 - používanie infraštruktúry prechádzajúcej bezpečnostným rozhraním (firewall),
 - používanie šifrovanej komunikácie (AES- 128),
 - príjem prezentácie ako dvojitého zobrazenia (duo video, H.239) ⁽¹⁾.

c) Právne aspekty

- h) Posúdiť vplyv prijatých nástrojov EÚ, napríklad európskeho vyšetровacieho príkazu, pokiaľ ide o platné procesné pravidlá.

VYZÝVA PRACOVNÚ SKUPINU PRE ELEKTRONICKÉ PRÁVO (ELEKTRONICKÁ JUSTÍCIA), ABY:

23. začala skúmať praktické možnosti a riešenia pre koordinovaný prístup s cieľom iniciovať spoluprácu v oblasti videokonferencií s tretími krajinami okrem dvojstranných kontaktov, ktoré už členské štáty v tejto oblasti nadviazali;
24. pokračovala v práci vykonanej v rámci expertnej pracovnej skupiny pre cezhraničné videokonferencie vytvorením siete spolupráce medzi členskými štátmi v rámci pracovnej skupiny pre elektronické právo (elektronická justícia) na účely výmeny skúseností a najlepších postupov pri videokonferenciách, vrátane odbornej prípravy, na základe návrhu predloženého expertnou pracovnou skupinou. Táto sieť by mala:
- a) zväziť zlepšenie využívania videokonferenčných zariadení na európskej úrovni vytvorením bezpečných „virtuálnych videokonferenčných zasadacích miestností“, do ktorých by sa zúčastnené členské štáty mohli pripojiť;
 - b) vypracovať jasný opis jednotlivých krokov („protokol“) na prípravu a uskutočňovanie cezhraničných videokonferencií, ktorý zodpovedá typickým súdnym prípadom využívajúcim cezhraničné videokonferencie a kombinuje všetky potrebné organizačné, technické a súdne prvky;
 - c) poskytnúť používateľom usmernenie týkajúce sa typických súdných prípadov využívajúcich videokonferencie, ktoré by mali najväčší prospech zo zvýšeného a lepšieho využívania cezhraničných videokonferencií;
 - d) zlepšiť elektronické zasielanie formulárov žiadostí o cezhraničnú vzájomnú právnu pomoc, a to kombináciou funkcií dynamického formulára z Európskeho portálu elektronickej justície s projektom e-CODEX, napr. formuláre na „priame vykonanie dôkazov“ a „(nepriame) vykonanie dôkazov“;

⁽¹⁾ Poznámka: môže byť potrebné použiť ISDN ako záložné riešenie, ak videokonferenčný partner ešte nepodporuje IP.

- e) navrhnuť nástroje, ktoré pomôžu súdnym orgánom určiť právny nástroj uplatniteľný na organizáciu konkrétnej videokonferencie;
- f) navrhnuť nástroje, ktoré pomôžu súdnym orgánom určiť príslušný orgán pre organizáciu konkrétnej videokonferencie;
- g) určiť opatrenia, ktoré by sa mali prijať, aby sa zaručili procesné záruky pri výkone práv na obhajobu, a
- h) zabezpečiť udržateľnosť činnosti:
 - monitorovaním vykonávania opatrení a projektov zameraných na zlepšenie,
 - monitorovaním nových videokonferenčných technológií,
 - navrhnutím nových opatrení a projektov pre ďalšie zlepšenia.

VYZÝVA EURÓPSKU KOMISIU, ABY:

- 25. uverejnila záverečnú správu expertnej skupiny pre cezhraničné videokonferencie na portáli elektronickej justície v záujme jej rozsiahlejšieho šírenia medzi odborníkmi z právnej praxe a ostatnými zainteresovanými stranami;
 - 26. finančne podporila vnútroštátne vykonávanie opatrení uvedených v bode 22, ktoré sú zamerané na zaistenie cezhraničnej interoperability videokonferenčných zariadení, a to v rozsahu, v akom sa v tejto súvislosti vytvára európska pridaná hodnota, v súlade s uplatniteľnými nástrojmi financovania.
-